پیرامون اثرات کاهش مالیات بر تولید و لزوم به کارگیری ابزارهای رقابت‌پذیری مطرح شد؛

رونق تولید در گرو حمایت‌های عملی

گروه اقتصادی

درشرایط اقتصادی چالش برانگیزکنونی، حمایت از بخش تولید به‌عنوان یکی ازارکان اساسی وکلیدی توسعه اقتصادی کشور، به‌ضرورتی انکارناپذیرتبدیل شده‌است. صنایع‌وتولیدکنندگان‌داخلی‌نه‌تنهابه‌عنوان‌محرک‌های اصلی رشد اقتصادی و اشتغال زایی شناخته می‌شوند، بلکه توسعه پایدار کشور نیز به میزان زیادی وابسته به توانمندی‌وتقویت‌این‌بخش‌است‌اماباوجودپتانسیل‌های بالای موجوددرصنعت‌کشور، مشکلات‌وموانع‌زیادی‌در مسیرتولید قراردارندکه مانع ازشکوفایی این ظرفیت‌ها و رسیدن به اهداف اقتصادی مطلوب می‌شوند. این موانع می‌توانند در قالب مشکلات مالی، دسترسی به منابع اولیه، قوانین پیچیده و ناپایدار، هزینه‌های بالا و نبود حمایت‌های کافی از سوی نهادهای دولتی و خصوصی نمود پیدا کنند. در چنین شرایطی، ضروری است که توجه ویژه‌ای به رفع این موانع و بهبود فضای کسب‌وکار در جهت تسهیل روند تولید معطوف شود. یکی ازمؤثرترین و کارآمدترین ابزارهایی که می‌تواند به کاهش این موانع کمک کند، بهره‌گیری ازسیاست‌های حمایتی همچون کاهش مالیات برتولید است. این اقدام نه‌تنها باعث کاهش فشارمالی بردوش تولیدکنندگان می‌شود، بلکه با کاهش هزینه‌های تمام‌شده تولید، فرصت‌های بیشتری برای افزایش رقابت‌پذیری وصادرات محصولات داخلی فراهم می‌آورد. کاهش مالیات برتولید همچنین می‌تواندانگیزه سرمایه‌گذاری درصنایع مختلف‌راتقویت کرده‌وبه ارتقای بهره‌وری وافزایش ظرفیت‌های تولیدی کشور منجر شود. به‌علاوه، ازآنجاکه مالیات‌ها بخش قابل‌توجهی از هزینه‌های تولید را تشکیل می‌دهند، کاهش آن‌ها می‌تواند موجب کاهش قیمت تمام‌شده محصولات، ارتقای کیفیت و افزایش سهم تولیدات داخلی در بازارهای داخلی و خارجی شود. بنابراین، در راستای تقویت تولید داخلی و حرکت به سمت یک اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید باید به‌صورت جدی در دستور کار سیاست‌گذاران اقتصادی قرار گیرد. این حمایت نه‌تنها به کاهش بار مالی بر تولیدکنندگان و کاهش هزینه‌های تولید کمک می‌کند، بلکه درنهایت می‌تواند به توسعه پایدار، افزایش اشتغال، بهبود تراز تجاری و توسعه اقتصادی منجر شود. به همین دلیل، لازم است که دولت و نهادهای ذی‌ربط با همکاری و هماهنگی بیشتر، موانع پیش روی تولید را شناسایی کرده و با استفاده از ابزارهایی همچون کاهش مالیات، تسهیل قوانین ومقررات، ایجادتسهیلات مالی مناسب و بهبودزیرساخت‌ها، زمینه‌های رشدوشکوفایی صنعت و تولید درکشوررافراهم کنند. دربررسی بیشتراین موضوع به گفت‌وگو با بهروز محبی نجم‌آبادی، عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه مجلس شورای اسلامی وفتح‌الله توسلی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی پرداختیم که درادامه می‌خوانید.

بهروز محبی نجم‌آبادی، عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه مجلس:

کاهش مالیات بر تولید، مشارکت مردم در اقتصاد را رقم می‌زند

بهروز محبی نجم‌آبادی، نماینده مردم سبزوار و عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار «رسالت» پیرامون کاهش مالیات بر تولید در لایحه بودجه ۱۴۰۴ بر اثرات این روند در رونق رقابت‌پذیری و تقویت حضور سرمایه‌گذاران اشاره داشت وبیان کرد: راه‌ارتقای‌شاخص‌های‌اقتصادی‌کشور درگروتوجه‌ویژه‌به‌تولیدوتولیدکنندگان است. درحقیقت ضرورت دارد تا نقاط ضعف موجود را شناسایی کنیم وآن‌ها را به‌نقاط قوت مبدل سازیم تاپشتوانه‌ای استوار برای تولید شوند. ازجمله موضوعاتی که در فرآیند تقویت تولید نقشی اساسی دارد، موضوع نقدینگی است. به‌بیان دیگر امروز جهت دهی نقدینگی به سمت تولید امری مهم و از وظایف دولت می‌باشد. وی افزود: مالیات بر عایدی سرمایه یکی از دیگر موضوعات اثرگذاری بود که در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفت تامانع ازسوداگری شویم وبازاردلالی به‌حداقل میزان‌ممکن‌برسد. درحقیقت‌به‌موجب این رویکرد کوشش شده تاسرمایه‌ها به بخش تولید هدایت شود و رونق تولید به‌صورت هرچه تمام‌ترعملیاتی گردد. محبی‌تصریح کرد: همواره‌بایدازتولید در ابعاد مختلف حمایت بداریم وبکوشیم تا موانع تقویت آن برطرف گردد. عضو کمیسیون‌برنامه‌وبودجه‌مجلس‌شورای اسلامی همچنین خاطرنشان کرد: یکی از مؤلفه‌های اساسی به‌منظور تقویت تولید، موضوع کاهش مالیات بر تولید می‌باشد که درلایحه‌بودجه۱۴۰۴ نیزاین مهم‌دردستورکارمجلس‌شورای‌اسلامی قرار گرفت. او متذکر شد: چنانچه افراد و سرمایه‌گذاران بدانند که در بازارهای دارای سوداگری نمی‌توانند سرمایه‌های خود را وارد کنند و اطمینان بدارند که سرمایه‌گذاری درحوزه‌تولیدبیش‌ازسایر بازارها دارای امنیت اقتصادی است و سود قابل‌توجه و پایداری نیز دارد، به مشارکت در بخش تولید ترغیب‌وتشویق خواهند شد. نماینده مردم سبزوار در مجلس دوازدهم همچنین ادامه داد: مادامی که مالیات برتولید کاهش یابد، هزینه‌های تمام‌شده‌تولیدنیزکاهش‌پیدا خواهد کرد و این روند برافزایش کیفیت محصولات‌تولیدی‌تأثیرات‌مثبتی‌اعمال خواهد کرد. وی در پایان این گفت‌وگو بیان کرد: اقدامات اقتصادی با محور حمایت از تولید همواره حائزاهمیت است و بیش‌ازپیش می‌بایست برای تولید ارزش قائل باشیم تا نقدینگی به‌سوی تولید هدایت گردد و افزایش سرمایه‌گذاری رقم بخورد.

فتح‌الله توسلی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس:

حمایت از تولید با تسهیل‌گری و رفع موانع محقق می‌شود

فتح‌الله توسلی، نماینده مردم بهار و کبودرآهنگ و عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار «رسالت» بیان داشت: بدیهی است که یکی از منابع مهم درآمدی کشور مالیات است و در تمامی نقاط دنیا این مهم مطرح می‌باشد. بنابراین دریافت مالیات موضوعی مهم و اساسی است و تنها می‌بایست در پی عدالت مالیاتی و جلوگیری از فرارهای مالیاتی باشد. در بخش تولید نیز در گام نخست ضرورت دارد تا موانع تولید را رفع سازیم. امروز تولید بدون برق، گاز و تأمین نیازهای اولیه امکان‌پذیر نخواهد بود چراکه بخش قابل‌توجهی از تولید کشور مربوط به تولیدات صنعتی است. تولیدات صنعتی نیازمند مواد اولیه و تأمین مواد اولیه نیازمند ارز کافی است. وی افزود: پس از تأمین ارز، کارخانه‌ای که ایجادشده برای ادامه حیات خود، نیازمند برق و گاز و حمایت‌های دولتی است. به‌بیان دیگر می‌توان گفت که حمایت‌ازتولیدبرگیرنده‌مؤلفه‌های‌بسیاری‌است‌ودرتمامی بخش‌هامی‌بایست‌ازتولیدحمایت کردتاشعارسال‌مبنی‌بر مشارکت مردم‌عملیاتی گردد. اگرقراربا‌شدتنهاشعاردهیم و عمل نکنیم، حمایت از تولید تحقق پیدا نخواهد کرد. توسلی تصریح کرد: اگرتولیدکنندگان درگیرپیچ‌وخم‌های اداری باشند و برای تأمین مواد اولیه و ادامه پروژه، تأمین تسهیلات سرمایه درگردش وتجهیزات دچارمشکل باشند، انگیزه‌ای برای ادامه کار نخواهند داشت. بنابراین تمامی دستگاه‌ها موظفند تا شرایط لازم را برای تولیدکنندگان فراهم سازند. نماینده مردم بهار و کبودرآهنگ در مجلس دوازدهم همچنین خاطرنشان کرد: به‌عنوان قانون‌گذار هرکجا نیاز باشد، قانون تصویب خواهیم کرد و بی‌شک همواره این آمادگی را داشته و خواهیم داشت. همچنین اگر در محلی نیاز به موضوع نظارت باشد، از ظرفیت‌ها و ابزارهای نظارتی استفاده کرده و خواهیم کرد. او متذکر شد: دستگاه‌هایی که مجری حمایت از تولید هستند به همراه دولت محترم می‌بایست تمهیدات لازم دراین زمینه را انجام دهند. وی همچنین ادامه داد: در دیدار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی با فعالان و تولیدکنندگان، گله‌مندی‌های به‌حقی مطرح گشت ورهبر معظم انقلاب اسلامی نیزخطاب به مسئولان فرمودند که همه شما می‌گویید می‌خواهیم انجام دهیم؛ بروید عمل کنید. مطابق بیانات رهبرانقلاب مبرهن گشت که ایشان نیزازروند حمایت ازتولید رضایت ندارند وبرهمین اساس می‌بایست‌چاره‌جویی‌جدی‌داشت‌تامشکلات‌وموانع‌تولید کاهش یابد. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس بیان کرد: گفتنی‌است‌که‌مالیات‌موضوعی‌چندبعدی‌ویکی‌ازمهم‌ترین منابع‌تأمین‌مالی درکشوراست. به‌گونه‌ای درفرآیندبررسی لایحه بودجه ابتدا به منابع توجه می‌شود و سپس مصارف بررسی می‌گردد. بنابراین نمی‌توان گفت مالیات نباشد و اتخاذ نشود بلکه می‌بایست عادلانه دریافت شود و هرکجا که فرار مالیاتی بود، ازآن جلوگیری شود. متأسفانه بخشی از افراد و گروه‌ها از سالیان گذشته دارای فرار مالیاتی بوده وهستند. به‌عنوان مثال بخشی ازپزشکان ومتخصصان، آرایشگاه‌های زنانه وبخشی ازتولیدکنندگان فیلم وسریال مالیات خود راپرداخت نکرده‌اند. این گروه اگرچه اقدامات فرهنگی‌انجام‌می‌دهندوقابل‌تقدیرمی‌باشندامامی‌بایست مالیات خود راپردازند. دراین‌راستامجلس‌شورای‌اسلامی ودولت‌نیزطی‌سالیان‌گذشته‌همواره‌تلاش کرده‌اندتامانع از فرار مالیاتی شوند. او بیان داشت: شرکت‌ها، کارگاه‌ها و مجموعه‌های تولیدی کشور در شرایط ویژه می‌بایست موردتوجه و حمایت قرار گیرند. به‌عنوان مثال اگر یک شرکتی ناشی‌ازکرونا، آسیب‌های درنتیجه‌نوسانات‌ارزی و اقتصادی دچارمشکل شده‌است، وظیفه دولت است تا از آن‌ها حمایت کند. به‌تازگی دولت‌طرح‌دوفوریتی‌تحت‌عنوان نوسانات‌ارزی به مجلس آورد که به‌موجب آن افرادی که از نوسانات‌ارزآسیب دیده بودند، به حال خود رها می‌شدند و دولت دیگر مسئولیتی در قبال‌شان نداشت. نمایندگان با این دو فوریت مخالفت کردند چراکه به این باور بودند دولت در مقابل افرادی ازنوسانات ارزی آسیب دیده‌اند، مسئولیت دارد. توسلی درپایان این گفت‌وگو بیان داشت: تخفیفات مالیاتی یا مشوق‌هایی همچون درنظرگیری برخی هزینه‌ها به‌عنوان مالیات برای تولیدکنندگان گامی حائزاهمیت است اما در کنار این موارد می‌بایست به موانع پیش‌روی تولیدنیزاهتمام جدی داشت. رهبرمعظم‌انقلاب اسلامی دربحث‌صدورمجوزهابرتسهیل‌گری تأکیدفرمودند و در راستای بیانات ایشان می‌بایست تلاش کرد تا فرآیند صدور مجوزها کاهش یابد و تسهیل شود. متأسفانه امروز مشاهده می‌کنیم که روند صدور مجوزها ۶ ماه و گاه تا دو سال در پیچ و خم ادارات گرفتار می‌شود که مانع از تولید و پویایی آن می‌شود.

راهکارهای توسعه کارآفرینی در روستاها بررسی شد:

کشاورزی، کلید اشتغال روستایی

گروه اقتصادی

کشاورزی یکی ازقدیمی‌ترین وبنیادی‌ترین بخش‌های اقتصادی هرکشوربه‌شمارمی‌رود که‌در بسیاری‌ازجوامع‌به‌ویژه‌درکشورهای‌درحال‌توسعه، نقش‌محوری‌درتأمین‌امنیت‌غذایی، ایجاداشتغال ورشداقتصادی‌ایفامی‌کند. به‌بیان‌دیگراین‌بخش به‌ویژه درتوسعه روستایی و مقابله با چالش‌های اقتصادی اهمیت زیادی دارد. روستاها به‌عنوان مراکز تولیدات کشاورزی، منابع بسیاری برای تقویت اقتصاد ملی به‌شمار می‌روند، اما به دلیل مشکلاتی مانند کمبود زیرساخت‌های مناسب، فقدان آموزش‌های تخصصی، دسترسی محدود به منابع مالی و بازارهای فروش، به‌طور مداوم با چالش‌هایی در جهت توسعه روبه‌رو هستند. این چالش‌ها باعث شده‌است که بسیاری ازکشاورزان وافرادجویای کاردراین‌مناطق، به‌ویژه‌جوانان، به دنبال فرصت‌های شغلی دردیگربخش‌ها باشند. بنابراین، یکی از مهم‌ترین راهکارها برای مقابله با معضل بیکاری در روستاها، ایجاد فرصت‌های شغلی دربخش کشاورزی و صنایع وابسته به آن است. کشاورزی به‌عنوان یک حوزه‌متنوع، می‌تواند فرصت‌های مختلفی برای اشتغال وکارآفرینی ایجاد کند. از کشت و تولید محصولات کشاورزی گرفته تاصنایع تبدیلی وچه‌بسا استفاده ازفناوری‌های نوین، همگی می‌توانندزمینه‌سازتغییرات‌اساسی دربازارکارروستاهاباشند. دراین‌میان، روش‌های نوین‌کشاورزی‌همچون‌کشاورزی‌دقیق، کشاورزی ارگانیک ومدامداری مدرن، ضمن افزایش بهره‌وری و تولید، می‌توانند به تقویت اشتغال در روستاها و جلوگیری از مهاجرت بی‌رویه به شهرها کمک کنند. دراین گزارش، به بررسی فرصت‌های شغلی ایجادشده‌دربخش‌کشاورزی‌وهمچنین‌راهکارهایی برای تقویت اشتغال وتوسعه کارآفرینی درروستاها پرداخته‌می‌شود. بدون‌شک، کشاورزی همچنان یکی از ارکان اصلی و حیاتی برای توسعه جوامع روستایی است واین بخش می‌تواندنقش عمده‌ای درتقویت اقتصادملی وکاهش نرخ بیکاری ایفاکند. گفتنی‌است که‌شناخت فرصت‌ها وراهکارهای مؤثر برای بهره‌برداری‌ازاین‌پتانسیل عظیم، نیازمندتوجه ویژه به سیاست‌گذاری‌ها، حمایت‌های دولتی و همکاری‌های بخش خصوصی است که درادامه به بررسی دقیق‌ترشان خواهیم پرداخت.

فرصت‌های شغلی در بخش کشاورزی

کشاورزی در روستاها نه‌تنها به‌عنوان یک شغل اصلی برای اهالی مناطق است، بلکه با تحول و نوآوری می‌تواندفرصت‌های شغلی متعددی برای جوانان و زنان روستایی ایجاد کند. دراین بخش، به برخی از فرصت‌های شغلی موجود در بخش کشاورزی اشاره می‌شود:

کشاورزی پایدار و ارگانیک: کشاورزی ارگانیک به استفاده از روش‌های کشت و کار بدون مواد شیمیایی و سموم مضر اشاره دارد. در سال‌های اخیر، به دلیل افزایش آگاهی مردم در خصوص سلامت و محیط زیست، تقاضا برای محصولات ارگانیک رو به افزایش است. این افزایش تقاضا می‌تواند فرصتی برای کشاورزان فراهم کند تا با استفاده از روش‌های کشاورزی پایدار و ارگانیک، علاوه بر حفظ محیط زیست، به درآمدزایی نیز بپردازند. ایجاد مزرعه‌های ارگانیک می‌تواند منجر به‌اشتغال‌زایی درزمینه‌های مختلف مانند کشت و برداشت محصولات، بسته‌بندی و بازاریابی محصولات کشاورزی شود.

کشاورزی دقیق (Precision farming): کشاورزی دقیق به استفاده از فناوری‌های نوین مانند حسگرهای‌هوشمند، سیستم‌های GPS وداده‌های کلان برای مدیریت بهینه منابع کشاورزی اشاره دارد. این روش به کشاورزان کمک می‌کند تا مصرف آب، کود، سموم و سایر منابع را به حداقل برسانندودرعین‌حال‌بهره‌وری محصولات‌راافزایش دهند. برای پیاده‌سازی کشاورزی دقیق، نیاز به متخصصانی درزمینه فناوری اطلاعات، مهندسی کشاورزی و مشاوران کشاورزی است. این موضوع می‌تواند فرصت‌های شغلی جدیدی برای جوانان باتحصیلات مرتبط ایجاد کند.

دامداری و پرورش طیور: دامداری و پرورش طیور به‌عنوان یکی ازبخش‌های مهم کشاورزی درکشور، می‌تواند نقش زیادی درایجاد اشتغال ایفاکند. با استفاده از روش‌های نوین در مدیریت دام‌ها و بهبود کیفیت محصولات دامی، می‌توان ضمن افزایش تولید، فرصت‌های شغلی جدیدی برای کارگران، دامپزشکان، متخصصان تغذیه دام و افراد شاغل در صنایع وابسته به دامداری فراهم کرد. همچنین، پرورش طیورمانند مرغ و بوقلمون و ایجاد کارخانه‌های تولید تخم‌مرغ و گوشت، می‌تواند به ایجاد کارآفرینی و اشتغال در مناطق روستایی کمک کند.

صنایع تبدیلی کشاورزی: صنایع تبدیلی کشاورزی به‌فرآوری محصولات اولیه کشاورزی مانندمیوه‌ها، سبزیجات، غلات و محصولات دامی اشاره دارد. احداث کارخانه‌های تبدیلی درروستاها می‌تواند علاوه بر ایجاد اشتغال در بخش‌های مختلف مانند تولید مربا، کنسرو، آبمیوه، خوراک دام و...، موجب افزایش ارزش افزوده محصولات کشاورزی نیزشود. دراین زمینه، اشتغال‌زایی درکارگاه‌های تولیدی، حمل‌ونقل، بسته‌بندی و بازاریابی محصولات کشاورزی می‌تواند به رونق اقتصادی روستاها کمک کند.

صادرات محصولات کشاورزی: کشاورزی می‌تواند به‌عنوان یکی ازراه‌های توسعه صادرات کشور نیز عمل کند. ایجادفرصت‌های شغلی درزمینه‌فرآوری، بسته‌بندی، حمل‌ونقل و بازاریابی محصولات کشاورزی برای صادرات، به‌افزایش درآمد کشاورزان و اشتغال‌زایی در روستاها منجر می‌شود. به‌ویژه درزمینه صادرات خرما، پسته، زعفران، انار و سایر محصولات کشاورزی خاص کشور، می‌توان به‌ایجاد فرصت‌های شغلی جدید فکرکرد.

راهکارهای تقویت اشتغال در روستاها

برای اینکه بخش کشاورزی بتواند به بهترین نحو ممکن به‌ایجاداشتغال درروستاهاکمک کند، لازم است اقداماتی برای رفع موانع و تقویت این بخش صورت گیرد. در ادامه به برخی از این راهکارها پرداخته می‌شود:

توسعه‌آموزش وتوانمندسازی نیروی کار: آموزش و توانمندسازی‌نیروی‌کاردرروستاهابرای‌بهبودکیفیت کاروافزایش‌بهره‌وری کشاورزی امری‌ضروری‌است. برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی در زمینه‌های مختلف کشاورزی مانند کشاورزی ارگانیک، استفاده‌ازتکنولوژی‌های‌نوین‌کشاورزی، مدیریت‌مزرعه، بازاریابی‌محصولات‌وتکنیک‌های نوین در دامداری و پرورش طیور می‌تواند موجب ارتقاء مهارت‌های کشاورزان واشتغال‌زایی دراین بخش‌شود. همچنین، آموزش‌های‌خاص‌برای‌زنان و جوانان روستایی به‌منظور توانمندسازی آن‌ها در کارآفرینی وراه‌اندازی کسب‌وکارهای کشاورزی اهمیت ویژه‌ای دارد.

دسترسی به منابع مالی و تسهیلات بانکی: یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های کشاورزان و کارآفرینان روستایی، دسترسی محدود به منابع مالی است. برای راه‌اندازی کسب‌وکارهای کشاورزی‌وصنعتی، افراد به تسهیلات بانکی با بهره‌وری پایین نیاز دارند. ایجاد صندوق‌های حمایتی و تسهیل دسترسی به وام‌های کم‌بهره برای کشاورزان و کارآفرینان می‌تواند به‌تقویت‌اشتغال‌دراین‌بخش کمک کند. همچنین، تسهیلات ویژه برای توسعه کسب‌وکارهای کشاورزی پایدار و صنایع تبدیلی می‌تواند نقش مؤثری در جذب سرمایه‌گذاران و کارآفرینان روستایی ایفاکند.

تقویت زیرساخت‌های روستایی: یکی از عوامل کلیدی در تقویت اشتغال در روستاها، توسعه و بهبود زیرساخت‌هااست. برای اینکه فعالیت‌های کشاورزی‌وصنایع‌وابسته‌به‌آن‌به‌درستی‌اجراشوند، نیازبه‌دسترسی‌به‌جاده‌های‌مناسب، سیستم‌های آبرسانی‌وبرق‌رسانی، شبکه‌های‌اینترنتی‌وبازارهای محلی‌وجوددارد. ساخت‌وبهبودراین‌زیرساخت‌ها می‌تواندبه‌کاهش‌هزینه‌های‌تولیدوتسهیل‌فرآیند فروش‌محصولات‌کشاورزی‌کمک‌کرده‌وزمینه‌های اشتغال جدیدی را ایجاد کند.

حمایت‌ازتشکل‌هاوتعاونی‌های‌کشاورزی: تشکیل تعاونی‌های کشاورزی وگروه‌های همکاردرروستاها می‌تواندبه‌کشاورزان‌کمک‌کندتادرخریدنهاده‌ها، فروش محصولات و فرآوری آن‌ها همکاری کنند. این گروه‌ها می‌توانند در برابر مشکلات اقتصادی مقاوم‌تر شوند و همچنین با استفاده از تجربه و دانش جمعی، بهره‌وری خود را افزایش دهند. حمایت دولت از این تشکل‌ها در قالب تسهیلات مالی، مشاوره‌های فنی‌وبازاریابی می‌تواندبه‌ایجاد اشتغال در بخش کشاورزی کمک کند.

توسعه‌گردشگری کشاورزی: یکی‌ازراهکارهای‌جدید برای اشتغال‌زایی در روستاها، توسعه گردشگری کشاورزی‌است. این‌نوع گردشگری می‌تواندشامل بازدید ازمزارع ارگانیک، شرکت در فرآیند برداشت محصولات، آموزش‌های کشاورزی وتجربه زندگی روستایی باشد. توسعه این نوع گردشگری نه‌تنها می‌تواندبه‌افزایش درآمد کشاورزان وفعالان بخش کشاورزی کمک کند، بلکه فرصت‌های شغلی در زمینه‌هتل‌داری، راهنمایی‌گردشگری، حمل‌ونقل و صنایع‌دستی نیزایجاد می‌کند.

سخن پایانی

درنهایت، می‌توان گفت که‌توسعه‌کشاورزی‌وتقویت اشتغال درروستاهابه‌عنوان‌یکی‌ازراه‌های‌مؤثربرای مقابله با بیکاری و مهاجرت روستائیان به شهرها، نیازمند توجه ویژه به سیاست‌گذاری‌های مبتنی بر پایداری و نوآوری است. درحقیقت کشاورزی به‌عنوان اصلی‌ترین منبع درآمد در بسیاری از روستاها، بایدبااستفاده‌ازروش‌های‌نوین‌وعلمی ارتقاء یابد تا علاوه برافزایش بهره‌وری، به تأمین شغل‌های پایدار نیز منجر شود. این مهم شامل استفاده‌ازتکنولوژی‌های‌نوین‌کشاورزی، کشت‌های متنوع، بهبود فرآیندهای تولیدوتبدیل محصولات کشاورزی به کالاهای باارزش افزوده بالا می‌شود که می‌تواند مشاغل جدیدی رادربخش‌های مختلف ازجمله صنایع تبدیلی، بسته‌بندی وفروش ایجاد کند. ازسوی دیگر، توجه به آموزش وتوانمندسازی جوانان روستاهادرزمینه‌های مختلف کشاورزی و کارآفرینی می‌تواندآن‌هارابرای ایجادکسب‌وکارهای کوچک ونوآورانه درمحیط روستایی آماده کند. در این‌راستادولت‌وبخش خصوصی‌باید‌بابرنامه‌ریزی دقیق، مشوق‌های مالی و ایجاد زیرساخت‌های مناسب، شرایط لازم را برای ایجاد کسب‌وکارهای پایدار و اشتغال زا فراهم کنند. علاوه براین، بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل، ارتباطات‌وتأمین‌منابع ضروری مانند آب و انرژی، نقش مهمی در کاهش هزینه‌های تولید و ایجاد دسترسی به بازارهای داخلی و بین‌المللی خواهد داشت. باید تأکید کرد که‌توسعه‌پایدار درروستاهانمی‌تواندبدون‌توجه‌به محیط‌زیست‌ومنابع‌طبیعی‌صورت‌گیرد. کشاورزی باید به‌گونه‌ای توسعه یابد که ضمن تولید ثروت، به حفظ منابع طبیعی و تنوع زیستی کمک کند. با سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف کشاورزی و ایجادفرصت‌های شغلی متنوع، می‌توان آینده‌ای روشن‌تربرای روستاها متصور شد که نه‌تنها ازنظر اقتصادی بلکه ازلحاظ اجتماعی نیزموجب ارتقاء کیفیت زندگی روستائیان خواهد شد. این فرآیند می‌تواند به کاهش بیکاری، ایجاد امید و درنهایت جلوگیری از روند مهاجرت‌های بی‌رویه به شهرها منجرشود و به ایجاد یک جامعه روستایی پایدار و متعادل کمک کند.

چالش‌های خصوصی‌سازی در ایران

خصوصی‌سازی به‌عنوان یکی‌ازابزارهای کلیدی برای اصلاح ساختار اقتصادی در ایران معرفی شد، اما این فرآیندطی دهه‌های اخیربا‌چالش‌های متعددی روبه‌روبوده است. ازنبود شفافیت و ضعف نظارت تا مشکلات ناشی از اهلیت‌نداشتن خریداران، خصوصی‌سازی در ایران نتوانست به اهداف اولیه خود دست یابد.

به گزارش مهر، خصوصی‌سازی، سیاستی که قرار بود اقتصاد ایران را از کنترل سنگین دولتی به سمت بهره‌وری و رقابت‌پذیری بیشترسوق دهد، اکنون با چالش‌ها ونقدهای بسیاری روبه‌رواست. ازضعف درسیاست‌گذاری واجراگرفته تا پیامدهای اجتماعی و اقتصادی، این سیاست نه تنها در مواردمتعددی باعث ایجادتحولی اساسی نشد، بلکه دربرخی موارد به کاهش اعتماد عمومی وتعمیق مشکلات ساختاری انجامید. دراین گزارش به بررسی ابعاد مختلف این سیاست وراهکارهای اصلاح آنکه صاحب‌نظران تاکنون اعلام کردند، پرداخته شده است.

پیشینه خصوصی‌سازی در ایران

۱. دوران انقلاب اسلامی وملی‌سازی- مدیریت متمرکز دولتی (۱۳۵۷ تا ۱۳۶۸)

باوقوع انقلاب اسلامی، بسیاری ازصنایع وشرکت‌های بزرگ ملی شدند. تصویب قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران در سال ۱۳۵۸ نقش کلیدی در دولتی شدن اقتصاد ایران داشت. این دوره با تمرکز کامل مدیریت اقتصادی در دست دولت مشخص می‌شود.

۲. زمزمه خصوصی‌سازی - برنامه اول توسعه (بعد از دفاع مقدس و دهه ۱۳۷۰)

پس ازپایان جنگ ایران وعراق، دولت باهدف بازسازی اقتصاد و کاهش تصدی‌گری خود، سیاست خصوصی‌سازی را در قالب برنامه اول توسعه اقتصادی (۱۳۶۸-۱۳۷۲) آغاز کرد. این دوره نخستین گام‌ها و سیاست‌های اولیه برای کاهش حجم دولت شکل گرفت.

۳. دهه ۱۳۸۰؛ قانون‌گذاری و چارچوب‌سازی

در این دهه، خصوصی‌سازی به‌صورت رسمی و با تصویب قوانین توسعه‌ای آغازشد. سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در این دوره با هدف تسریع خصوصی‌سازی تدوین شد تا به‌عنوان نقشه راه خصوصی‌سازی عمل کند و کاهش تصدی‌گری دولت، بهبودبهره‌وری، وتقویت‌بخش‌خصوصی اهدافی بود که برای آن مطرح شد. ابلاغ اصل ۴۴ قانون اساسی توسط رهبر انقلاب در سال ۱۳۸۵، فصل جدیدی در خصوصی‌سازی گشود و واگذاری ۸۰ درصد از مالکیت شرکت‌های دولتی ابلاغ شد. این دوره آغاز واگذاری‌های بزرگی در حوزه صنایع استراتژیکی مانند صنایع فولادی پتروشیمی، بانک‌ها و مخابرات بود. اما این واگذاری‌ها بیشتربه نهادهای شبه‌دولتی صورت گرفت و رقابت‌پذیری اقتصادی کاهش یافت.

۴. دهه ۱۳۹۰؛ از گسترش خصوصی‌سازی تا واگذاری از طریق بورس

دردهه۱۳۹۰، تمرکزاصلی برواگذاری سهام شرکت‌های دولتی ازطریق بازارسرمایه بود. اما هنوزعدم‌شفافیت‌وضعف‌نظارت باعث شد که بسیاری از این واگذاری‌ها به اهداف مورد نظر نرسند وحتی برخی از شرکت‌ها تعطیل شوند.

آسیب‌هایی به اسم خصوصی‌سازی

۱. نبود شفافیت در فرآیند واگذاری (ضعف در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری)

عدم‌شفافیت‌دررائه‌اطلاعات‌ونبوداطلاعات کافی مربوط به شرکت‌ها از یک سو وفقدان ارزیابی دقیق کارشناسی همراه با قیمت‌گذاری‌های غیردقیق و بعضا برآورد بسیار پایین ارزش دارایی‌ها باعث‌شدکه‌بسیاری ازواگذاری‌ها درفضای‌غیررقابتی انجام شوند. این مسئله نه‌تنهاموجب کاهش اعتماد عمومی شد، بلکه زمینه را برای سوءاستفاده فراهم کرد.

عدم اولویت‌بندی و واگذاری شرکت‌های استراتژیک بدون در نظرگرفتن ملاحظات اقتصادی از جمله موارد مهم دیگر درشکست برخی از خصوصی‌سازی شدن‌ها بود.

۲. انتقال مالکیت به شبه‌دولتی‌ها

بخش عمده‌ای از واگذاری‌ها به نهادهای شبه‌دولتی و خصولتی انجام شد. این موضوع به‌جای تقویت بخش خصوصی واقعی، انحصارهای جدیدی را ایجاد کرد و رقابت‌پذیری را کاهش داد.

۳. اهلیت نداشتن خریداران

در برخی موارد، خریداران شرکت‌ها تخصص یا تجربه لازم برای مدیریت فعالیت شرکت را نداشتند. این مسئله باعث کاهش بهره‌وری، کاهش تولید و حتی رو به تعطیلی رفتن برخی ازشرکت‌ها شد.

۴. فقدان نظارت مؤثر

نظارت ضعیف پس از واگذاری‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل ناکامی خصوصی‌سازی در ایران بوده است. به دلیل عدم نظارت مؤثرپس ازواگذاری بسیاری ازخریداران به تعهدات خود عمل نکردند و دولت نیز در بازپس‌گیری دارایی‌ها با بحران‌های جدید رو به رو بود.

مشخص‌دربعضی‌مواردفروش‌دارایی به‌جای‌اصلاح‌ساختاری ازجمله ضربه‌های بزرگ به شرکت‌های واگذار شده بود. در این موارد به جای ارتقای کارایی شرکت‌ها، تمرکز بر فروش صرف دارایی‌ها بود.

۵. پیامدهای اجتماعی و اقتصادی

خصوصی‌سازی‌های نادرست به‌تعطیلی‌واحدهای‌تولیدی و کاهش اشتغال انجامید. این امرعلاوه بربی شغل شدن نیروی کار، به کاهش اعتماد عمومی نسبت به سیاست‌های اقتصادی دولت منجر شد.

راهکارهای بهبود خصوصی‌سازی در آینده

راهکارهای موجود را می‌توان در ۴ طبقه دسته‌بندی کرد.

۱. اصلاح ساختار قانونی و نهادی

الف - شفافیت در فرآیند واگذاری و ایجاد نهاد مستقل نظارتی

ایجادسامانه‌های‌شفاف‌اطلاعاتی، دسترسی‌عمومی‌به‌اسناد واگذاری‌وتشکیل‌نهادهای‌مستقل‌نظارتی‌برای‌پایش‌عملکرد خریداران می‌تواند ازمشکلات پیشین جلوگیری کند.

ب - تعریف اولویت‌ها

واگذاری شرکت‌ها باید براساس اولویت‌های ملی و با هدف افزایش بهره‌وری اقتصادی انجام شود. این موضوع نیازمند تدوین برنامه‌ای جامع و راهبردی است.

ج - توجه به اهلیت خریداران

اهلیت‌خریداران‌بایدبه‌عنوان‌یکی‌ازمعیارهای‌اصلی‌واگذاری درنظرگرفته شود. تخصص و تجربه کافی در زمینه فعالیت شرکت ازالزامات ضروری است.

۲. بهبود قیمت‌گذاری و مدیریت دارایی

ارزیابی واقعی دارایی‌ها با استفاده از کارشناسان مستقل و ابزارهای‌مدرن‌برای‌قیمت‌گذاری‌وواگذاری‌مرحله‌ای‌وفروش تدریجی‌سهام‌به‌جای‌واگذاری کامل، به‌منظورمدیریت‌بهتر ازمواردی است که باید مورد توجه ویژه قرار بگیرد.

۳. تقویت و توانمندسازی بخش خصوصی واقعی

حمایت‌ازکسب‌وکارهای کوچک ومتوسط (SMEs) بافراهم کردن‌بسترمشارکت‌آن‌هادرخصوصی‌سازی‌وارائه‌مشوق‌هایی مانند تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی به سرمایه‌گذاران داخلی می‌تواند ضمن ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاران داخلی، بخش خصوصی واقعی را تقویت کند.

۴. اعتمادسازی با در نظرگرفتن ملاحظات اجتماعی

الف - حفظ اشتغال

حفظ‌نیروی‌کاروتضمین‌حقوق‌کارگران‌واجرای‌سیاست‌های اشتغال‌محور در فرآیند واگذاری باید به‌عنوان یکی از اصول اصلی خصوصی‌سازی مدنظرقرارگیرد تااثرات منفی اجتماعی به حداقل برسد.

ب - شفاف‌سازی دستاوردها و تقویت سرمایه اجتماعی

اطلاع‌رسانی دقیق درباره منافع خصوصی